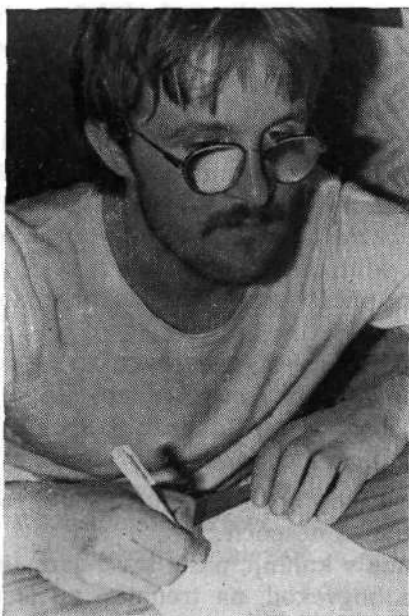

Marko
Cestnik

Kronika nepremagljive norosti

8. november

Na vsak način mi ostaja preveč časa. Ne morem ga prevarati do konca, da bi me izgubil in me nehal kljuvati: ne z delom ne s pospravljanjem prtljage ne s pogovorom, knjigo ali glasbo! Svoje glav je in muči me. Njemu navkljub sem pozen in zrel za spanje.

Sončen dan nad mirnim morjem, čist sredozemski ponedeljek.

12. november

Do vrnitve domov sem bil imenitno razpoložen, nemir je rasel, vendarle je pričakovanje neka prav svojevrstna slast. A Marija, ki mi dolguje toliko večerov premišljevanj in sem že kar bolešno hrepenel po njenem objemu, me je razočarala, pobila v meni ves sladki optimizem.

Zbudile so me luči domače obale, meglica je ležala na sivo omračenem mestu. Vezali so nas takoj in še dopoldne je minilo v vese-ljaškem predodhodnem mencanju. Mimo avtobusne proge so bežale barve jeseni, pod Trojanami smo se združili s temo. Domači so me bili iskreno veseli, sploh zato, ker sem povedal, da ne grem več plut. Seveda nisem mogel čakati: zajahal sem motor in se po meglenih gozdnih cestah — tako dobro znanih — prebil do ozkega Grabnarjevega dvorišča. Stara dva se nista mogla načuditi, ja, pravzaprav sem res rekel: marec ali april! Vprašal sem, če je Marija doma, in se moral nasmejati njunima zarotniškima obrazoma, češ spi že, prebudi jo, preseneti jo! Odprl sem kamro in napravil luč, stopil k postelji in ji potegnil odejo s telesa. Zamrmrala je v polsnu, priškrnila oči, da sem ji spustil vročo sapo zadoščenja po tolikokrat okušanih ustnicah. Roki sta našli moj vrat, padel sem po njej, a poljub se je pretrgal s hladno, zaspano kretnjo. Komaj kaj veselja sem našel v njenih besedah; in začutil takoj, da za njimi ni štirih mesecev čakanja. Kar

mi je pokazala s kretnjami ali govorjenjem, je bil korak nazaj. Skoraj nič. Postala je hladna in brezvoljna, malo nežnosti je v njej, nobene tihe, ljubeče kretnje ne premore. Začela je kaditi in pohajkovati s pokvarjeno družčino. Že soba, umazana in razmetana, je razgalila njeno spremembo na slabše.

Ugasnila sva luč in se kljub vsemu ljubila. A kot da sem vtikal v kos ledu, božal kamenje, poljubljal robove železa. Preočiten dokaz, da ji nisem več ljub, da ne spadam več v njeno prihodnost. Priznala je, da je dala noge narazen samo meni na ljubo, ne zaradi sebe, svojega užitka. Njenim besedam ljubezni tako nisem več verjel. Večkrat sem se obrnil proč in poskušal oditi (ni mi branila!), a sem vsakič legel nazaj k njej. Nisem znal priklicati stare, iskrene prisrčnosti; ni me poslušala, smejala se mi je!

Z jezo in slutnjo konca sem se — vendarle težko — odtrgal!

14. november

Okrog doma se natresa sneg. V poznem jutru sem s tople blazine dvignil razbolelo glavo, naspán, a nespočít.

Grabnarjeva sta bila sama v kuhinji, pasla sta dolgčas in prelagala marnje. Marija se je klatila bogvekod, na trenutke mi je bilo skoraj vseeno. Ne razumem, kako sva si lahko bila včasih tako blizu. Kar se je podrló, je odšlo iz mene z bolečo sledjo. Dovolj.

18. november

Z Marijo je konec, naveličala se me je in me nagnala kot garjavega psa. Kot da bi je bil nevreden, kot da sem eden najslabših. Žal mi je, ni mi vseeno, še jo imam rad in nisem ji lagal. Nama že ni usojeno — ne bom se poniževal in jo prosil naklonjenosti, dovolj sem ji že dal. Marija ne razume, da je ljubezen tudi in predvsem dajanje, žrtvovanje. Sem pač moral biti razočaran, velika življenjska izkušnja; v temle trenutku se mi zdi, da nobeni ženski več ne bom zaupal, nobene več imel zares rad. Marija! Zakaj mi je to storila?

24. november

Umrl je sosed, star možak, zdelan od dolgega životarjenja, z že prozorno pametjo in pozabljenjem. Šli smo kropit, sivega in končnega ob krušni peči. Vendar v hiši kljub črnini ni bilo pretirane žalosti, govorili so le o živih. Tudi jaz nisem mislil na mrliča, usužnjil me je Marijin obraz. Ja, s staršema je prišla tudi ona! Ne morem brez treptanja, ne morem pozabiti, četudi hočem! Poskušala se mi je nasmehniti, a sem pogledal proč. Videti je bila izgubljena, kmalu je odšla. Marsikaj nelepega sem pozneje še slišal o njej, vendar to ni tisto, zaradi česar se mi trga prevarana duša. Vsa je še v meni, z jalovimi pričakovanji

in norimi ponižanji. Nekoč bova res morala treščiti skupaj in si vse izkričati.

Čutim, da se najini stezi še nista razšli.

26. november

Čudno, spet sem jo videl, ne morem drugače, kot da to napišem. Čeprav hrupno odzvanjam konec, se tega še sam skoraj nočem in ne morem zavedati. Nisem je gledal v oči, čeprav sem podzvestno ves čas silil v njeno bližino. Presneta mrha, kako je lepa, rdeča in prožna!

3. december

Čas do večera mi je minil kot nič; v trdi zgodnji temi, ko so sršče ukale sove, sem skočil k sosedom. Razgovorili smo se in izvedel sem marsikaj. Tudi to, da je med Marijo in mano — menda — le drug moški, neki južnjak, tega pa ji nikoli ne bom mogel odpustiti. Da bi zdaj napravil z njo še kaj ljubezni podobnega, je vse manj verjetno, če sploh mogoče. Preveč sem bil ponižan in prevaran. Ima me, da bi jo preklel, če bi le zaleglo!

4. in 5. december

Dva kratka dneva — se mi zdi — polna upanja, obljub in predanosti, a z novim, še bolj pekočim razočaranjem.

Precej hladno sobotno jutro, z očetom sva odšla v Graben na koline. Prašič je bil kmalu iz ščetin in na kose; oče je opoldne odšel, jaz pa sem ostal. Marija se mi je dobrikala, se smejala, bila polna radoživega nemira, ki sem ga bil tako pogrešal. Sedala mi je na kolena, mi tlačila roke v žepe in si iskala dobro znano trdoto. Vsa sladka je bila. Delali smo do poznega večera in šli nekaj pred polnočjo spat. Njena prijateljica je v joku zaradi bogve česa na kavču zaspala, Marija pa naju je pod odejo razgalila z vencem obetajočih šepetov na uho. Ljubila sva se, mečkala in premetavala, se tolkla in prerivala, s telesoma, ki sta bili v nekaj sunkih vroči in znojni. Vmes sva se — tako sem mislil včeraj — dokončno pobotala, z njo se je dalo tokrat resno pogovoriti. O vsem; zdelo se je, da je pripravljena na odpovedi, da je zorela, da zna zdaj ljubiti tudi z dušo in ne le s telesom. O njenem moškem je nisem spraševal.

Lepo nama je bilo, mislil sem: da, zdaj bo steklo. Zaspala sva in se zbudila dopoldne. Takoj sem opazil spremembo: kot da sva vse govorila v spanju in se zdaj ničesar več ne spominjava. Neštetokrat sem bil tiho izigran, Marija je spet tista brezsramna ženska, ki kadi in preklinja, ki ji nobena beseda ni sveta, ki gleda na vse in na vsakogar z očmi živali. Tako je šlo do večera, ostal sem, ker kljub vsemu nisem imel namena oditi. Vse do takrat, ko me je kratko in malo odslovlila,

me odrinila iz svojega naročja in dneva. Konec je, sem rekel, nimava si več kaj reči! Zaloputnil sem vrata in se dal utopiti večeru.

Doma sem; ima me, da bi jokal, ker sem nemočen in sam. Naprej, tam je vse prazno — a mora biti dovolj in zaključeno! Če ne, sem človek brez dostojanstva, volje in ponosa. Vendar je res težko!

8. december

Po precej čudni poti sem prejel Marijino pismo. V njem me spominja na staro obljubo o zvestobi. Trpko se smejim: kdo to zahteva!? Razjarilo me je, kljub velikemu zatrdilu in zakletvi, češ še vedno sem tvoja. Kaj zdaj? Zložil sem odgovor in vrgel vanj vse očitke in samohvalo, kolikor sem je premogel. Bilo je potrebno, naj deklica vidi, kako je majhna in uboga, kako pa sem jaz velik in dragocen. Mislim, da sem ji dovolj trdo razložil, kakšna imena ima njen značaj: laž, sebičnost, živalskost. A kljub vsemu sem še dopustil možnost, nisem mogel drugače. Še jo imam rad, ne da se pozabiti, res, vsaj v tako kratkem času ne. Revež sem, vem!

10. december

Ko sem se komaj zbujen še pretegoval po postelji, je na vrata v hiši rahlo potrkal sosedov Darko. Prinesel mi je novo Marijino sporočilo, ki pa je spet bilo grožnja in izsiljevanje. Kaj pravzaprav dosega s tem? Priznam, nekako mi njeno prosjačenje godi, obenem pa mi zbuja nov odpor, streznitev. In tudi strah; ker si je sposobna vzeti življenje, iz trme, maščevalnosti, iz prepričanja, da dela prav in da bo s tem dosegla tisto več. A to ni pravi prijem za moje strune, odbija me in me oddaljuje.

19. december

Po poznem nedeljskem zajtrku se nas je zbrala četverica prijateljev, zakoračili smo na redke krpe snega in v sivkasto otožje dneva. Šli smo se strič, čez hrib in uro hoda, k prijetnemu dekletu. Ko smo se vračali, smo obrali vsak vogal in gručo znancev, da smo se na koncu ustavili v Grabnu. Marija je bila doma, v že legajočem mraku nas je povabila noter: stari je prinesel tolkovca, mati pa je narezala kruha in nedeljskega mesa. Nismo in nismo znali oditi. V kamri je zaspano valoval segret zrak. Fantje so se nekaj pred polnočjo vendarle zgubili, sam pa sem v nekem čudno dremotnem občutju obležal na postelji.

Marija je bila ves čas sladka, poznal sem že to. Čutil sem njene oči, kako me s pričakujočimi pogledi prebadajo vse do notranjosti. Dotaknila se me skoraj ni, če se je, sem se odmaknil. Nisem je pogledal in hladno sem odgovarjal na njeno toplo dobrikanje. Kot zadnjič na kolinah.

Potem pa sem ji položil glavo na kolena in sklenil, da ostanem. Delal sem se, da spim; Marija me je sezula, mi dala noge na posteljo in ugasnila luč. Vedel sem, da bo spet moja, zato sem jo objel in se ji poigral z lasmi, jo poljubil in stisnil nase. Bila je srečna, da me spet ima, in mi izpovedala, kako samotne dni preživlja. Obljubila je spremembo na boljše. Zelo rad bi verjel, poskušam.

Bila je najina doslej najlepša noč: oba voljna, predana, s čuti na zadnjih nitkah. Ko sem spet zajemal vsako krpico njene kože s starim hrepenenjem, ko ji nisem mogel biti bližji bolj, saj sva se stikala zunaj in znotraj. Ko sva se odzivala s sokovi in krči, s čudovito pohoto. Tretja ura, ko je morala vstati in se napraviti za na delavski avtobus, je kruto razbila toplo bližino.

Sva končno le našla rodovitnost?

Ob petih sem odložil obleko, takrat, ko se je mama odpravljala molst.

23. december

Ob pol treh je pripeljal delavski avtobus.

Marija je stopila iz njega s polnim obrazom smeha, lepa, moja. Kdo bi ji prisodil sedemnajst let, njenim bokom in pasu, rdečici, rokam, očem!? Z ihto utopljenca sem jo objel in ji zaprl obraz v svoje ustnice. Zagazila sva v sneg.

Pri Grabnarjevih je bilo neokrnjeno lepo. Prej, ko smo skupaj frčkali ure popoldneva, in potem, ko sem legel k svojemu dekletu in sva se objeta pogovarjala dolgo dolgo. Kako čudovite stvari mi zna napraviti, da je človek res že skoraj ob pamet. Gola sva se iskala pod odejo in se velikokrat našla: s prsti, ustnicami, trebuhoma, v naročjih, na prsih, zadnjicah. Mokra in vroča sva zaspala.

29. december

Samo dva dneva in že jo noro pogrešam. Veliko premišljujem, a vseskozi hrepenim. Kako lepa bolečina! Ne bom več delal sklepov, prešibak sem. Torej jutri, pojutrišnjem!

31. december

Za čipkastimi zavesami je bila krasna mesečna noč, zato sem ves omotičen odlašal z odhodom do prek poldneva. Vse težje je postajalo, Marija me je nenasitno potegovala k svoji toploti, se razgaljala in me lovila na svoja bedra. Njene dlani so velikokrat neizprosne in ožemajoče.

Sonce kot da mi je očitalo.

A mama je očitala zares, z besedami in solzami, nisem imel volje in moči, da bi se bil izgovarjal. Prizadela me je, čeprav sem vedel, da je marsikaj res. Ampak nezaupanje peče, hudo skeli. Vrgel sem ušesa po sebi in se odplazil.

Novoletno praznovanje je bilo Marija in Marija je moj vstop v načeti koledar.

6. januar

Obnoren sem s tem dekletom, kar ostajal sem in ostajal. Tudi vest nima več moči. Z Marijo sva se ves ljubi čas igrala, poželjivost se stopnjuje, raste v norost.

Med igrami sva se pogovarjala; ona je nekaj jokala, jaz sem bil za trenutek slabovoljen, a sva se naravnala.

11. januar

Stopila je v kuhinjo, rdeča in nasmejana, stisnila se je obme in mi z mrzlimi lici podrsala po nosu. Nov občutek me je preletel, brez imena, a silovit: tresel sem se, poln notranjega ognja in z veselo močnim zbadanjem v želodcu. Legla sva in objeta zaspala, ob svetlobi rojevajočega se jutra sva si dala drug drugega. Nekaj pred deveto sem moral oditi, še ves mlahav in z vonjem sramnic v bradi.

13. januar

Najprej sem storil veliko napako — šel sem k Mariji. Ne vem, zaradi menstruacije ali zaradi česa drugega: bila je nemogoča, otročja, sitna, odbijajoča. Ne pomaga, da me jeznega potem sprašuje, kaj da je narobe, kako naj popravi — dan je fuč! Mogoče je moja velika napaka v tem, da vse premlevam molče ali samo polagam tihe obtožbe; namesto da bi zavpil ali ji narezal nekaj klofut. Zdaj se nisva niti poslovala, pustil bom, naj se stvar dokuha. Nočem, da bi me je bilo sram. Popolnoma čistih rok nimam, a spreminjati se bo morala še predvsem ona!

17. januar

Marija se je prebudila iz rahlega spanja — v sobi je ves čas gorela luč, da nisem mogel zgrešiti njene samote. Sedla je na rob postelje, me molče potegnila k sebi, se me dotaknila s koleni. Prsti so ji zaplesali po gumbih in zadrgi, potem se je prijela za rob srajce in si jo potegnila čez glavo. Naložil sem jo v naročje in jo nosil po sobi, da je tiho ječala in mi grizla lase. Izmučen sem jo vrgel po postelji in si odpočil, ko je zaplezala po meni. Ure so šle, v divji igri, brez mnogih besed. V postelji se enkratno in soglasno ujameva, vse bolj in vse globlje, vendar je drugače vedno kaj narobe. Njena nezrelost ali moja trma in resnobnost. Tega sva bila danes rešena; ob šibki in pojemajoči svetlobi žepne svetilke sva se imela čudovito rada. Strastna, skoraj divja, nežna in groba, voljna. Moja Marija, samo moja, pravi, a včasih bi ob njej obupal!

27. januar

Ko je prišla ura, sem šel čakati na postajo. Hotel sem biti vesel, nežen, ob njej in njen. V odgovor na vse to je bila odbijajoča, neprijudna, zadirčna, sama sebi — oh, kako! — dovolj. Pomendrala je moje sanje o prihodnosti, da sem se odločil in spregovoril tisto, kar se mi je že dolgo motalo okrog jezika. Brez smisla pač vse skupaj, ker je samoljuben, neresen, za zrelo ljubezen nesposoben otrok. Svoje je pritaknil še stari Grabnar, ki je za vrati stoje vlekel na ušesa. Marija očitno ni razumela, z mislimi je bezljala v svojo trmasto krivo smer. Dolgo sem tako zaman razsipal resnice, da mi je presedlo in sem se na kratko poslovil. Spet sem rekel: konec (kolikič že!?) — in jo ob tem pobožal po laseh. Divje se me je oklenila in le s silo sem se lahko otreles njenih rok. Rojevala je solze, sunkovito sem se obrnil, da nisem videl njene neme žalosti. Skozi vrata me je pospremil vroč hlip.

Nič več krpanja!

A kam naj sam s sabo v noči, ko sem strtl kot še nikoli!?

30. januar

Opoldne nisem več vzdržal, šel sem h Grabnarjevimi po nov pulover, ki sta mi ga pletli Marija in njena mati. Ko sem klavrno razpoložen ždel za kuhinjsko mizo in čakal, da mi stara splete do konca, je prišla iz kamre Marija. Kratko in malo nisem vedel, kako se naj vedem do svojega (bivšega!) dekleta. Začela je pogovor, a se nisem odzval: bil sem nepristopen, hladen, trd. Kmalu jo je zato spet požrla njena sobica. Oglasila se mi je neprespana noč, zakinkal sem na stolu, napol dremajočega me je stara popeljala na divan za vrati, na dotik Marijinemu zglavju. Marija mi je najprej popravila blazino, me pokrila, začela nov pogovor..., in tako naprej. Zavedel sem se, da ne bom vzdržal, da sem se spet vrnil, da sem spet premagan. Ko sva se prišla za roke, je zajokala, do poljuba, objema, smeha, ni bilo več daleč. Legel sem k njej, zahotel sem se ji: potegnila mi je hlače do kolen, me z dvema poljuboma otrdila, se razkrečila nad mano in si ga vtaknila v šop navlaženih dlak. Sprijela sva se in se brez gibov čutila. Mislil sem, da bom počil.

Stari Grabnar je prišel domov pijan in siten, odprl je vrata in prižgal luč, da me je Marija brž razsedlala z blazinicami svoje slankaste teme. Skregal sem se s starim, kot še nikoli, nisem štedil ostrih besed. Nagnal me je iz svoje hiše, kar mi sploh ni bilo mar. Z Marijo sva si pomežiknila.

1. februar

Spet me nažira ljubosumje, da me že zaradi tega boli glava. Bil sem z Marijo, spremljal sem jo do doma. Počasi spoznavam njeno igro, njeno nesramno poigravanje: kadar je nočem, je sladka in medena,

kadar si jo želim, je svojeglava in nemogoča. Tako tudi danes, kar čudim se svoji potrpežljivosti in ušesom, ki prenašajo neumne otročarije. V meni se nabira ostrina, da, čeprav tega ne pokažem — počilo bo! Včasih mi je tudi že spet vseeno.

15. februar

S sosedovo Marjeto sva se zvečer odpravila na maškarado, iz norčavosti, iz rastočega prijateljstva. Dvorana je bila nabita, v plesu sem se prepotil in nalomil. Tudi Marija je bila na veselici, a me je je bilo sram: njenega videza in obnašanja, tega, da sem kdaj kaj imel z njo. Dolgo časa je v kotu čakala, da pridem, a nisem mogel in hotel. Včasih se mi zagnusi, čeprav drugič še zahrepenim po njej.

22. in 23. februar

Že zgodaj zjutraj sem odšel z doma, ivje, zledenelih sap iskrenje, se mi je nabiralo po brkih in bradi. V mestu sem opravil mimogrede. Ko sem čakal na znanca, sem spregovoril z Marijo nekaj čisto vsakdanjih besed in po globokem pogledu sklenil, da grem zvečer k njej.

Nekako sem pričakal pozni delavski avtobus, v hudem mrazu sva se z Marijo pritolkla do Grabna. Nisem je prepoznal, čeprav je zatrjevala, da ostaja moja.

Grabnarja ni nobena topla, prijateljska in spravljiva beseda premaknila iz njegove nesmiselne in hinavske trme. Marija je šla leč v njegovo kamro, ker stare ni bilo doma. Zaspal sem za mizo in se kasneje premaknil v prazno Marijino posteljo. Čeprav sem bil zamorjen, sem še vedno upal in načrtoval, kako bi dekletu pomagal iz človeškega pekla, ki mu je sama podkurjevala.

Prišla je svetloba novega jutra in pogledal sem okrog. Zraven sebe sem našel list pisemskega papirja, namenjenega nekemu vojaku, na katerem mu je prostodušno naštevala dokaze ljubezni. Vse včerajšnje je bilo še enkrat razbito. V kuhinji me je klevetal stari hudič, Marija se je smejala in začuda govorila z njim prijazno. Ko je vstopila, sem zaprl oči; sunkovito je pobrala obleko ter po postelji raztrošene papirje. Poležal sem še za hipec, potem vstal in se obul. Držal sem se za desnico, da se mi ni sprožila, zasikal sem: prekleta lažnivka hudičeva! ali nekaj takega in zaloputnil za sabo, ne da bi jo bil pogledal. Ko sem preskočil potok, je stari pajek s svojega dvorišča še nekaj mlel; z gnusom sem zaklel in pljunil na vse, kar sem prej spoštoval, v kar sem verjel, neverjetno prazen in brez zaupanja, pljunil sem na njihov delež v letu svojega življenja. Konec, konec, konec, zdaj vidim, kolikokrat sem brezupno delal krhke vozle. Vse je bilo laž, igra in hinavščina. Še vedno sem poln psovka.

Pokopali so fanta, ki sta se bila pred tremi dnevi ponesrečila. Jaz sem pokopal ljubezen in dobil novo izkušnjo ter drobec več trdoživosti.

8. marec

Ženski praznik. Praznik tistih, ki lahko toliko pomenijo, tudi vse življenje, in tistih, ki ga lahko uničijo, ki jih zasovražiš. Večina njih je na sredini. Jaz jim ne zaupam več, redke so zaupanja vredne. To govori razočaranje.

21. marec

Ker pišem dnevnik, imam več pregleda nad preteklostjo, več datumov ohranim. Preteklo je na primer leto dni, kar sem spoznal Marijo in se divje zaljubil, začel hrepenenja polni čas. Danes sem s srede Planine gledal na hiško v Grabnu, kjer sem tolikokrat prenočil in bil srečen. Zdaj pa ponavlja v meni: prekleta! prekleta!

14. april

Naletel sem na Marijo, ki se mi je zbegano umaknila in me je stresel mrz od sramu.

7. maj

Marija.

Je to res usoda mojega življenja?

Točno polnoč je, pred hipi sem se vrnil od Grabnarjevih. Saj je tlelo v meni, a nisem vedel, da bo ob novem srečanju zagorelo s takšno močjo. Polna neizrečenih obetov — čeprav o vsem dvomim — s priokusom pohote. Ženska, razprta ženska, to me je spet udarilo, me vrglo iz tira, me iznorelo. Kaj je Marjeta — zlata duša sicer — proti Mariji? Marija je ženska, obet neverjetne čutnosti in zvrhan kelih božanske pozabe, Marjeta pa je otrok, vsaj po telesu, brez oblin in z neko odbijajočo krhkostjo. Ne morem reči, da imam Marijo še rad, verjamem ji nikakor ne in ji ne morem, toda privlači me toliko, da mi je pustiti vse in jo imeti s pravim požarom razdivjanih čutov. Na smrt si jo želim!

8. maj

Marija.

Lilo je, a sem prosil oblake, naj se izkričijo. Pred poldnevom sem sam v sebi izsilil izgovor za pot v Graben. Marija se je ravno kar prebujala, stopil sem k njeni postelji. Vsak po svoje sva napeljevala vodo v skupno strugo, pobožal sem jo po kolenih in ona se je v dolgem poljubu dotaknila mojega telesa. V preblisku sem jo videl tujko, a to je izginilo v vročici najinih udov. Z drhtavo dlanjo sem zajel njen mokri dlakavi vrtič, rožnate ustnice, kamor sem hotel, moral priti. Ni bilo več daleč, ko je prišel stari Grabnar in je bilo vsega konec. Nobene hude besede nisva rekla, a vseeno.

S težavo sem se odtrgal.

10. maj

Pred zastrašujočo večerno nevihto sem se ustavil pri Grabnarjevih, v topli kuhinji in z ljudmi, ki smo kar vsi nekako pozabljali. Zaklenili so vhodna vrata in se razgubili spat. Ostal sem, takšen je bil moj namen. Z Marijo se nisva sprenevedala, pokavsala sva se za vse mesece pred tem. Noč je bila divja, potna, sluzava, s pritrkavanjem dežja tam zunaj. Zdaj še bolj kot prej velja, da je Marija rojena za posteljo in da je sužnja svojega mednožja. In kakor da drugega ne potrebujem, nekaj sva le pokopala!

15. maj

Oplela sva se in preštela, kljub njeni ženski stvari, ki je rdeče barvala najina stegna in rjuho.

20. maj

Dlani mi spet dišijo po dekletovi nasladni vrtini, kot mamilo je takšnale ljubka vzdraženost. Okrog poldneva sem prišel od tam. Vsaka noč je bolj divja. Lepo je z njo, zna biti nagajiva in tiha, ustrezljiva in čuteča, vroča in ognjena. Brez misli se odpira za moje seme, tu nimajo možgani nič.

29. maj

Z Marijo je bilo danes težko, pripravila me je do tega, da sem začel bruhati očitke. Ko po vročični združitvi ni hotela ostati v moji postelji, sem jo ozmerjal in s kletvijo na ustih začel iskati spanca. Tudi Marija se je samo premetavala in mrmrala, k meni pa le ni prišla. Zjutraj sem brez pozdrava šel.

31. maj

Nič mi ni prav steklo.

H Grabnarjevim sem prišel ob mraku, vse je bilo tihotno in prazno. Segel sem skozi okno in prebudil Marijo; v nos mi je hušknil vonj po žganju, bila je pijana, da se je komaj zavedala. Legel sem v drugo posteljo, nikamor drugam nisem imel iti. Marija je bila odbijajoča, prostaška in brezsramna. Vseeno sem zaspal.

Pred polnočjo so prišli njeni pijanski prijatelji, razbijaška in baška drhal. Ko so me zagledali, se je utrgal grozoten smeh, ki pa se je kmalu prerodil v psovke in grožnje. Trepetal nisem, a srce mi je udrihalo s prav neverjetno močjo. V glavo mi je priletel kozarec šnopsa, a raje nisem trenil. Marija se je smejala z njimi, se oblekla in skupaj so odšli v noč.

Proti jutru, ko sem že spet spal, so se vrnili, še bolj pijani in divjaški. V oknu je zahreščalo in eden teh topoumnih bikov se je preril

v kamro; sunil mi je odejo s telesa, me pograbil in me vrgel po tleh. Marija je zakričala in zaprla obraz v dlani. Pobral sem se in šel, nobena pametna beseda bi ne bila zaleгла. Še sreča, da sem ostal cel. Iz Grabna se je še dolgo čulo vpitje, sedel sem v gozdu nad potokom in čakal, da se pokaže jutro. Končno so ponočnjaki oddivjali prek kamnov in kanalov starikave ceste.

Očitajoči pogledi starih dveh mi niso bili mar, nisem jaz pripeljal tega krdela in ne bom jih branil pred njimi. Pobral sem svoje stvari, vse, premetal omaro in predale. Marija je zaspano in mačkasto mežikala izpod odeje. Poskušal sem se pogovoriti, a ni šlo. Nič, topo zasekavanje, brez smisla in niti. Hotel sem jo zasovražiti, a je kljub vsej njeni gnilobi nisem mogel. Spoznavam, da je usojena za to drhal, da se kljub vsemu ničesar ne kesam. Da sem postal ravnodušen! Čeprav sem bil pretepen, masten od znoja in z vonjem po žganju v laseh, sem bil miren in nekako zadovoljen.

In še to sem rekel, da me najbrž ne bo več v njihovo hišo; Marija je molčala!

14. julij

Prva pisma so vendarle oddana, glas, deset dni je, kar sem tu. Popoldne smo odpluli in sonce se zdajle ugreza v zgodnji mrak. Čez štiri dni bomo v Rio de Janeiru. Morje je mirno in veter rahločutno prečesava škripčevje. V mrmranju jeklenih batov bo noč sladka.

Ne pogrešam nikogar in ničesar, ne ženske ne urejenosti ne kopnega ne ljubezni. Sonce, morje in ta ladja, bližina neznanega, vse to me rešuje in spodbuja za svetlejšje napeve.

Marije ni več!